

2.2. Prava i odgovornosti

Brižni roditelji žele da njihova djeca budu sigurna u svijetu interneta, da se koriste svim njegovim prednostima za kojima su dorasli, da imaju što više pozitivnih i ugodnih iskustava. Istodobno, ponekad osjećaju strah i brigu da će njihovo dijete netko povrijediti, da će ga neki sadržaji uznemiriti, da će netko možda narušiti njegovu privatnost. Strah i briga normalni su roditeljski osjećaji koji trebaju biti poticaj suočavanju s izazovima odgoja, posebno odgoja za digitalni svijet.

Prava i odgovornosti predstavljaju ključan sadržaj poučavanja za sigurno korištenje digitalnim tehnologijama. Djeca i mladi svakom svojom aktivnošću pokazuju kakvo ponašanje izabiru: odgovorno, ono koje se brine o potrebama i pravima svih ili neodgovorno, ono koje zanemaruje ili narušava svoje ili tuđe potrebe i prava.

Kako im pomoći na putu prema ispravnome odabiru ponašanja?

- **Razgovarajte** s djetetom o njegovim pravima i odgovornostima u digitalnome svijetu.
- **Pokažite** mu primjerom što znači poštivati sebe i druge, svoja i tuđa prava.
- **Objasnite mu da prava ne postoje bez odgovornosti.**
- **Učite ga** da odgovornost podrazumijeva:
 - ✓ razvijanje osjećaja dužnosti
 - ✓ razmišljanje o posljedicama svojih i tuđih aktivnosti
 - ✓ spremnost na posljedice kad se naruše tuđa prava, na popravljavanje ili nadoknađivanje štete
 - ✓ kritičko i nezavisno razmišljanje
 - ✓ suosjećanje s drugima
 - ✓ razvijanje samokontrole
 - ✓ spremnost da se odustane od aktivnosti koja može biti štetna
 - ✓ spremnost da se prijavi štetna aktivnost
 - ✓ spremnost da se pomogne ako je tko ugrožen nečijim ponašanjem.

U digitalnome svijetu temeljna područja odgovornosti jesu:

PRIVATNOST	Poštivati svoju i tuđu privatnost.
IDENTITET	Iskreno se predstavljati.
KOMUNIKACIJA	Odnositi se prema drugima s poštovanjem i sprečavati sve oblike nasilja.
AUTORSKO PRAVO	Tražiti i/ili dati dopuštenje drugomu; ispravno navesti izvore.

Djeci i mladima treba prenijeti važnu poruku da odgovorno ponašanje treba proizlaziti iz moralnih načela, a ne samo povrede prava.

Obiteljske aktivnosti

Pogledajte video *Keeping kids safe online*, petzanet.HR/Modul4/poveznice.